

Stijfkop met charisma

Haalt Seehofer de CSU uit haar impasse?

Achtergrond - 15 oktober 2008 - Auteur: Carina de Jonge

(15 oktober 2008) In zijn toekomstige dubbelrol als partijvoorzitter en Beierse minister-president moet Horst Seehofer de van haar voetstuk gevallen CSU overeind helpen. Daarmee komt de huidige minister van Landbouw wellicht voor de grootste uitdaging in zijn politieke carrière te staan – en dat wil wat zeggen.

'Kameleon', 'duikelaartje' en 'crisismanager' zijn enkele van de meer vleiende bijnamen die Horst Seehofer de afgelopen jaren in de media kreeg toegedicht. Dat hij onder partijgenoten en intimi ook als 'Einzelgänger', 'stijfkop' en 'egomaan' te boek staat, lijkt momenteel even vergeten.

Een zware last

De als taai en charismatisch bekend staande Seehofer moet als partijvoorzitter én minister-president de bij de afgelopen verkiezingen zwaar gehavende CSU haar profiel teruggeven. Ook hoopt de partij dat hij indirect zusterpartij CDU positioneert voor de EU- en Bondsdagverkiezingen van 2009. Daarmee legt de CSU Seehofer een enorme last op de schouders.

Het is dan ook geen valse bescheidenheid dat Seehofer deze dagen toegeeft zenuwachtig te zijn voor zijn nieuwe dubbelfunctie, die hij "een grote uitdaging" noemt. Ook zijn aanvankelijke terughoudendheid om zich als kandidaat voor het minister-presidentschap op te stellen, was niet gespeeld. Zelfs van de crisisbestendige Seehofer vraagt de veeleisende dubbelrol nieuwe kwaliteiten.

Aan zelfvertrouwen ontbreekt het Horst Seehofer niet. Zo solliciteerde hij vorige maand nog naar het partijvoorzitterschap met de eerezuchtige woorden "de mythe CSU" te willen laten herleven. Seehofer liet zijn ambities voor het partijvoorzitterschap al doorschemeren vóór het aftreden van zijn voorganger Edmund Stoiber.

Imagoprobleem

Stoibers andere functie, het Beierse minister-presidentschap, stond daarentegen nooit op Seehofers verlanglijstje – al was het maar omdat het politieke dier zich moeilijk kan losrukken van het leven in de schijnwerpers van de Berlijnse Bondsdag. Nu echter binnen de CSU de roep om eenheid van partijvoorzitterschap

en minister-presidentschap klinkt, moet Seehofer zijn loyaliteit bewijzen.

Want de gedoodverfde opvolger van Günther Beckstein en Erwin Huber vecht met de reputatie een onberekenbare eenling te zijn. Dat imago probleem was na Stoibers aftreden begin 2007 waarschijnlijk een grotere hinderpaal op Seehofers weg naar het partijvoorzitterschap dan het schandaal over zijn buitenechtelijke kind.

Seehofer moet dat begrepen hebben. Na zijn eerste verontwaardiging over de waarschijnlijk vanuit eigen partij komende reputatiemoord, reageerde hij sportief op de winst van zijn tegenspeler Huber. Hij was zelf met een overweldigende meerderheid van stemmen tot vicevoorzitter herkozen en wachtte geduldig af wat er ging komen.

Hoe knullig de verkiezingscampagne van het duo Beckstein-Huber dit jaar ook verliep: Horst Seehofer toonde geen spoor van leedvermaak. Hooguit kreeg zijn demonstratieve vertrouwen in zijn rivaal iets verraderlijks. Toen de met een tweederde meerderheid regerende CSU in de peilingen onder de 50 procent dook, zei Seehofer er niet aan te twijfelen dat zijn partijgenoten minstens 52 procent zouden binnenslepen. Maar hij suggereerde in één adem dat elk resultaat daaronder Hubers vertrek zou betekenen.

De invloed van Hubers directe voorganger, Edmund Stoiber, deed de rest: de huidige erevoorzitter van de CSU lijkt zijn opvolgers hun coup van 2007 nog niet te hebben vergeven. Met zijn ruggesteun maakte Seehofer zijn come-back aan de partijtop, een comeback die ironisch genoeg veel groter uitviel dan gepland.

Politieke verrijzenis

Voor Seehofer is dit niet de eerste spectaculaire verrijzenis uit zijn eigen as. Zo was hij naar eigen zeggen al 'politiek dood' verklaard totdat hij na de verkiezingen van 2005 onverwachts minister van Landbouw en Consumentenbelangen werd.

Nog geen jaar eerder was Seehofer teruggetreden als vice-fractievoorzitter uit protest over het CDU-ontwerp voor de hervorming van het gezondheidsstelsel. Een actie die zijn reputatie van notoire solist en dwarskop weer eens bevestigd had. Drie jaar eerder was hij ternauwernood aan de lichamelijke dood ontsnapt na een gevaarlijke hartspierontsteking.

Misschien hoopt de CSU dat iets van Seehofers veerkracht op de aangeslagen partij afstraalt. Bovenal vertrouwt de partij op de immense populariteit van Seehofer. De bijna twee meter lange, goedlachse zoon van een

vrachtwagenchauffeur heeft een feilloze intuïtie voor wat er leeft onder 'het gewone volk'. Zo oogstte hij als minister van Landbouw sympathie voor zijn steun aan de melkveehouders, die demonstreerden voor een rechtvaardige melkprijs.

Ook vertegenwoordigt Seehofer sinds 1980 onafgebroken zijn kiesdistrict Ingolstadt in de Bondsdag en kreeg hij bij de laatste verkiezingen bijna 66 procent van de stemmen. Een uitglijder als Becksteins pleidooi voor dronken chauffeurs zal de begenadigde bespeler van bierentpubliek en camera's niet snel overkomen.

Tact vereist

Toch is Seehofer niet onomstreden binnen zijn eigen partij. Zo leverde zijn ijver voor een rechtvaardig sociaal stelsel de katholieke Seehofer de spotnaam 'Hartje-Jezus-Marxist' op. Bovendien staat hij op gespannen voet met de CSU-jongerenorganisatie Junge Union (JU), die hij vier jaar geleden op grond van haar neoliberale koers voor een stel 'Ichlinge' (egotrippers) uitmaakte. De JU verwijt hem nu geen oog te hebben voor jong politiek talent.

Maar in crisistijden demonstreren de Beierse christendemocraten liever geslotenheid. Al zijn de meningsverschillen zichtbaar, voorlopig schaaft de CSU zich als één man achter Seehofer. Of de kiezer ook op die geslotenheid zit te wachten, is maar de vraag. Het verkiezingsresultaat van de CSU demonstreert dat de tijden van Stoibers absolutistische heerschappij voorbij zijn. Behalve zijn doorzettingsvermogen eist Seehofers nieuwe rol daarom vooral veel tact.

Seehofer leek zich daar maar al te goed van bewust toen hij vorige week verklaarde dat hij geen 'politiek met de vuist op tafel' wil bedrijven. In de onderhandelingen met de potentiële coalitiepartner FDP toont hij zich compromisbereid. Zo staat nu het strenge Beierse rookverbod weer ter discussie, evenals het vorig jaar verscherpte binnenlandse veiligheidsbeleid.

Maar de grootste uitdaging voor Seehofers tactgevoel ligt nu al op zijn bord: aanstaande vrijdag beslist de Bondsdag over de hervorming van het successierecht. Terwijl CDU en SPD het eindelijk eens zijn, probeert de CSU nog steeds een betere regeling te krijgen voor het bedrijfsleven. Speelt de partij dit spelletje te lang, dan wordt het successierecht eind van het jaar geschrapt - en staan de verhoudingen binnen de grote coalitie op scherp. Nog voordat zijn nieuwe dubbelfunctie is begonnen, moet Seehofer loyaliteit én fijngevoel bewijzen.

Carina de Jonge promoveert in München en schrijft regelmatig voor het

Duitslandweb.

Afbeeldingen: DPA, www.picture-alliance.com

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/901/stijfkop-met-charisma>